

Galasya at Frigia para patatagin ang mga alagad.

• ²⁴ May dumating naman sa Efeso na isang Judio, si Apollo na taga-Alejandria. Mahusay siyang magsalita at malawak ang kaalaman sa Banal na Kasulatan. ²⁵ May alam din siya sa Daan ng Panginoon, at dahil sa maalab na espiritung sumasakanya, nakapangangaral siya nang tama tungkol kay Jesus gayong ang pagbibinyag lamang ni Juan ang alam niya. ²⁶ Buong-tapang siyang nagsasalita sa sinagoga nang marinig siya nina Akila at Priscila, kaya isinama siya ng mga ito, at mas malinaw na ipinaliwanag sa kanya ang Daan ng Diyos.

²⁷ Nang balakin niyang makatawid sa Acaya, pinalakas ng mga kapatid ang loob niya, at sinulatan ang mga alagad na tanggapin siya. Pagdating doon ni Apollo, malaking tulong siya sa mga naging mananampalataya dahil sa awa ng Diyos. ²⁸ Sapagkat mabisa niyang pinabulaanan ang sinasabi ng mga Judio sa publiko, at pinatunayan niya sa pamamagitan ng Kasulatan na si Jesus ang Kristo.

• 24. Habang wala si Pablo, pinayabong nina Priscila, Akila at ng iba pang tumulong ang butong itinaning noong napadaan siya sa pook na ito. Isang mahalagang pangyayari ang pagkahikayat nila kay *Apollo* na magiging isa sa mga pinakabantog na misyonero (1 Cor 3:6; 4:6; 16:12).

Ang Daan (26). Narinig na natin ang katagang ito bilang tawag sa pamumuhay ng mga Kristiyano na hindi lamang panrelihiyon o pananampalataya o gawaing-asal, subalit higit pa sa mga nabanggit na ito.

• 19.1 Tatlong taon nang ninanais ni Pablo na mangaral sa Efeso, na isa sa pinakamalawak at pinakamagandang siyudad sa buong kaharian ng mga Romano.

Pahalagahan din natin ang labindalawang alagad ni Juan Bautista. Mga mananampalataya at mabubuting tao man sila, kulang pa rin sila ng pinakamahalaga sa lahat – hindi nila natanggap ang Espiritu Santo. *Sumakanila ang Espiritu Santo* (6). Tingnan ang Mga Gawa 8:14. Mabuting maranasan ang mga ka-loob ng Espiritu Santo sa sandali ng isang pagbabago; mabuti pa kung sa ating Kristiyanong gawain, bayaan nating gabayan tayo ng maka-Diyos na pagkukusa sa halip na pagtitiwala sa ating sariling kakayahan.

Si Pablo sa Efeso

19 • ¹ Nang nasa Corinto si Apollo, nagdaan naman si Pablo sa mataas na bahagi ng lupain hanggang makarating sa Efeso at natagpuan niya roon ang ilang alagad. ² Sinabi niya sa mga ito: “Tinanggap ba ninyo ang Espiritu Santo nang kayo’y sumampalataya?” At sumagot sila: “Hindi! Hindi pa namin naririnig kailanman na may natatanggap palang Espiritu Santo.”

³ At itinanong niya: “Kung gayo’y anong klase ng binyag ang inyong tinanggap?” Sumagot sila: “Ang binyag ni Juan.” ⁴ At sinabi ni Pablo: “Binyag ng pagsisisi lamang ang binyag ni Juan. Sinabihan din niya ang bayan na sumampalataya sa taong darating na kasunod niya, at ito si Jesus.” ⁵ Nakinig sila at nagpabinyag sa Ngalan ng Panginoong Jesus. ⁶ At nang ipatong sa kanila ni Pablo ang kanyang mga kamay, sumakanila ang Espiritu Santo; nagsalita sila sa ibang mga wika, at nagpropesiya. ⁷ Mga labindalawang lalaki sila.

⁸ Pumasok siya sa sinagoga at tatlong buwan siyang buong-tapang na nakipag-

Nagpabinyag sila sa Ngalan ng Panginoong Jesus. Ipagpapalagay ba natin na noong unang panahon, sa pagbibinyag “Sa ngalan ni Jesus” ang ginagamit at hindi ang “Sa ngalan ng Ama, ng Anak at ng Espiritu Santo”? Hindi ito tiyak. *Sa Ngalan*, nangangahulugang “sa pamamagitan ng kapangyarihan” at maaaring ang pagbibinyag sa “Ngalan ng Ama”, tinatawag ding pagbibinyag sa ngalan ni Jesus upang makita ang pagkakaiba sa “pagbibinyag ni Juan” at sa marami pang mga pagbibinyag ng mga Judio at relihiyong pagano.

Subalit maaaring sa mga naunang salinlahi, bininyagan ang mga tao sa *Ngalan ni Jesus* at pagkatapos binago ang mga salitang ginamit upang maitangi sa mga naniniwala kay Jesus, na hindi tumanggap sa kanya bilang Anak ng Diyos. Gayunpaman, wala sa lugar ang mga salungatan ng mga maliliit na Simbahang ito na sa akala nila’y natuklasan nilang muli ang Ebanghelyo sa pagkondena nila sa mga salitang ginamit sa loob ng dalawampung siglo na bumabanggit sa tatlong persona ng Diyos. Ang Iglesya ng mga apostol ang nagbigay ng unang mga salitang gagamitin, at siya rin ang nagbigay pagkatapos ng mga salitang gagamitin na mababasa sa Mt 28:19.

paliwanagan at kumumbinsi tungkol sa Kaharian ng Diyos. ⁹Ngunit nagmatigas ang ilan at hindi sumampalataya; at sa halip ay siniraan ang Daan ng Panginoon sa publiko. Kaya humiwalay siya sa kanila at bumukod kasama ang kanyang mga alagad, at araw-araw na tinuruan ang mga ito tungkol sa Salita sa Eskuwelahan ni Tirano mula alas onse hanggang alas kuwatro ng hapon.

¹⁰Tumagal ito ng dalawang taon kaya nalaman ng lahat ng Judio at Griyegong taga-Asia ang Salita ng Panginoon.

• ¹¹Di karaniwan ang mga himalang ginawa ng Diyos sa pamamagitan ni Pablo. ¹²Kaya kahit na ang panyo o damit na ginamit niya ay dinadala sa mga maysakit, at gumagaling ang mga iyon, at inihiwan din sila ng masasamang espiritu.

¹³May ilan din sa mga eksorsistang Judiong naggagala sa lugar na iyon ang tumawag sa Ngalan ng Panginoong Jesus sa mga inaalihan ng masasamang espiritu, sa pagsasabing: “Sa Ngalan ng Jesus na ipinangangaral ni Pablo, iniutos kong lumayas kayo.”

¹⁴Mga anak na lalaki ng isang paring Judio na nagngangalang Esceva, ang gumagawa nito. ¹⁵Ngunit isang araw, nang pumasok sila sa isang bahay at pinangahasang gawin ito, sumagot ang masamang espiritu: “Kilala ko si Jesus, at may alam din tungkol kay Pablo pero sino kayo?” ¹⁶At nilundag sila ng lalaking

inaalihan ng masamang espiritu; natalo nito ang una, pati na ang iba pa. Labis siyang naging marahas sa kanila kayat tumakas silang hubo’t hubad at sugatan.

¹⁷Nalaman ito ng lahat ng Judio at Griyegong nasa Efeso, at natakot silang lahat. At lalong dinakila ang Ngalan ng Panginoong Jesus.

¹⁸Dumating ang marami sa mga sumampalataya, at inamin at ibinunyag ang ginawa nila. ¹⁹Tinipon ng hindi lamang iilan sa mga gumagawa ng salamangka ang kanilang mga libro at sinunog ang mga iyon sa harap ng lahat. Nang kuwentahin ang halaga ng mga libro, umabot ito sa limampung libong pirasong pilak. ²⁰Ganito kalakas lumaganap ang salita ng Panginoon at naging matatag.

Ang panggugulo ng mga platero

• ²¹Nang maganap ang mga ito, ipinasya ni Pablo sa inspirasyon ng Espiritu na pumunta sa Jerusalem at dumaan sa Macedonia at Acaya. Sinabi niya: “Pagkagaling ko roon, kailangan ko ring dumalaw sa Roma.” ²²Kaya pinapunta niya sa Macedonia ang dalawa sa kanyang mga katulong, sina Timoteo at Erasto, at nagtagal-tagal pa siya sa Asia.

²³Nang mga panahon ding iyon nagkaroon ng isang malaking gulo dahil sa Daan. ²⁴May isang platerong Demetrio ang pangalan. Gumagawa siya ng mga maliliit na templong pilak ni Artemis at

• 11. Maraming mga tanda ang ipinangako ni Jesus sa mga mananampalataya (Mc 16:15-18). Katulad ng nangyayari ngayon sa Iglesya na misyonerong muli.

Namamangha tayo sa mga pagpapagaling. Higit na mahalaga ang tunay na pagbabago ng mga nangungumpisal ng kanilang pagkasalamangkero at pagsunog sa mga aklat na pinahahalagahan. Hindi nila ito ginawa noong binyagan sila, ngayon na lamang nang ganap na ang pagkaunawa sa pananampalataya.

• 21. Niyayanig ng tagumpay ng Ebanghelyo ang pagsamba sa mga diyus-diyusan. Gayunman, karibal ito ng maraming iba pang mga relihiyon. Punung-

puno ang daigdig ng mga Romano ng pagkaabala sa relihiyon. Galing sa Asia ang maraming doktrina, kulto at mga pagtuturong makapagpapalaya raw sa tao sa kamatayan. Ngunit may kaibahan. Habang teorya lamang ang naituro ng mga doktrinang iyon, ipinahayag naman ng mga apostol ang katotohanang saksi sila: nabuhay na uli ang isang Judiong nagngangalang Jesus.

Mayroong panggugulo. Ipinagsasanggalang ng mga gumagawa ng mga diyus-diyusan ang kanilang hanapbuhay. Nag-aalala ang mga Judiong nakikipamuhay nang may kapayapaan sa mga pagano na huwag mapagkamalan silang mga Kristiyano at gusto nilang ipagtanggol ang sarili.

nagbibigay ng malaking negosyo sa kanyang mga panday.²⁵ Tinipon niya ang mga iyon pati ang iba pang may kauring hanapbuhay, at sinabi:

“Mga ginoo, alam ninyong sa negosyong ito galing ang ating kabuhayan.²⁶ At nakita ninyo at narinig, hindi lamang sa Efeso kundi sa halos lahat ng dako ng Asia na kinumbinsi ng Pablong ito at pinalayo ang maraming tao sa pagsasabing hindi diyos ang mga gawa ng tao.²⁷ Dahil dito, siguradong mababale-wala ang ating hanapbuhay; at magiging kasiraan ng templo ng dakilang diyosang si Artemis. Mawawala ang kanyang katanyagan, siya pa namang sinasamba ng buong Asia at ng daigdig.”

²⁸ Nang marinig ito ng mga panday, sumiklab ang kanilang poot at nagsigawan: “Dakila si Artemis ng mga taga-Efeso!”²⁹ Agad lumaganap ang gulo sa lunsod at sumugod sila sa istadyum. Kinaladkad nila sina Gayo at Aristarco na mga taga-Macedoniang kasama ni Pablo sa paglalakbay.

³⁰ Gustong harapin ni Pablo ang mga tao pero hindi siya pinayagan ng mga alagad.³¹ Maging ang ilang konsehal sa probinsya na mga kaibigan niya ay nagpasabi sa kanya at iginiit na huwag siyang magpapakita sa istadyum.

³² Naging napakagulo ng pagtitipon. May kung anong isinisigaw ang ilan, at iba naman ang sinasabi ng iba pa. Ngunit ni hindi alam ng karamihan kung bakit sila naroon.

³³ Gusto ng ilan sa kanila na magtalumpati ang isang nagngangalang Alejandro na itinulak naman ng mga Judio.

Balak sana niyang patunayan sa mga tao na walang kasalanan ang mga Judio.³⁴ Ngunit napansin ng mga tao na Judio siya kayat sabay-sabay na nagsigawan ang mga iyon: “Dakila si Artemis ng mga nasa Efeso!” Tumagal iyon nang dalawang oras.

³⁵ Sa wakas, napatahimik ng sekretaryo ng lunsod ang mga tao, at sinabi: “Mga taga-Efeso, sino ang di nakaaalam na ang lunsod ng Efeso ang tagapag-ingat ng templo ng dakilang Artemis at ng imaheng hulog ng langit?”³⁶ Dahil hindi mapabubulaanan ang mga bagay na ito, magsitahimik kayo at huminahon.³⁷ Ang templo naman o ang ating diyosa ay hindi naman nilapastangan ng mga taong dinala ninyo rito.³⁸ Kung si Demetrio at ang mga kasama niyang panday ay may reklamo laban kaninuman, bukas ang mga hukuman at may mga hukom. Sila ang magharap ng sakdal.³⁹ At kung may iba pa kayong ipaghahabol, pagpapasyahan iyon ng kapulungan ayon sa batas.⁴⁰ Sa totoo’y puwede pa tayong paratanganan ng paghihimagsik dahil sa nangyayari ngayon sapagkat wala tayong anumang dahilan para magkagulo.”

⁴¹ Pagkasabi niya nito, pinauwi na niya ang pagtitipon.

Ang pagbabalik ni Pablo sa Macedonia

20 • ¹ Nang matapos ang gulo, ipinatag ni Pablo ang mga alagad at pinalakas ang kanilang loob. Nagpaalam siya at umalis pa-Macedonia.

² Naglakbay siya sa probinsyang ito at pinasigla ang loob nila hanggang makarating siya sa Gresya.³ Tatlong buwan

• **20.1** Sa Efeso, tumira ng dalawa’t kalahating taon si Pablo. Sa pagbasa natin sa mga liham ni Pablo napatutunayan na hindi nababanggit ang maraming gawain ni Pablo sa ulat na ito ni Lucas. Pinagdaanan ni Pablo ang maraming mga pagpapakasakit. Maaring nabilanggo siya. Noong mga buwang iyon, isinulat niya ang Liham sa mga taga-Galasya at ang unang liham sa mga taga-Corinto.

Pumupunta si Pablo sa Macedonia (lupain ng Tesa-

lonika) at sa Gresya (kung saan nanahan siya ng mga ilang taon sa Corinto). Sa Corinto, habang tumitindi ang kanyang pagnanasang makarating sa Roma, sumulat siya sa kanila.

• **7.** Hindi lamang nagkataon ang pagkabanggit ni Lucas na nagtitipon sila *sa unang araw ng sanlinggo*. Mula nang humiwalay ang mga Kristiyano sa mga Judio, pinalitan nila ang banal na Araw ng Pahinga at

siya roon. Nang malapit na siyang maglayag pa-Siria, nagkaroon ng pakana ang mga Judio laban sa kanya. Kaya ipinasya niyang bumalik at dumaan sa Macedonia. ⁴Pag-alis niya papunta sa Asia, sumama sa kanya ang ilan: si Sopatros na anak ni Pirro na taga-Berea, sina Aristarco at Segundo na taga-Tesalonika, si Gayong taga-Derbe, at si Timoteo, at sina Tikico at Trofimo na taga-Asia.

⁵Nauna sila at hinintay kami sa Troas, ⁶at naglayag naman kami mula sa Filipos pagkatapos ng Piyesta ng Tinapay na Walang Lebadura. Makalipas ang limang araw, dumating kami at sumama sa kanila sa Troas at pitong araw din kami roon.

Ang Eukaristiya sa Troas

• ⁷Sa unang araw ng sanlinggo, nagtipon kami para magpiraso ng tinapay. Kinausap sila ni Pablo na may balak umalis kinabukasan. Matagal siyang nangaral hanggang hatinggabi, ⁸marami namang ilaw sa silid sa itaas na pinagtiti-punan namin. ⁹Nakaupo sa bintana ang isang binatang nagngangalang Eutico, at inantok ito dahil sa haba ng pagsasalita ni Pablo. Sa himbing ng pagkakatulog, nahulog siya mula sa ikatlong palapag at patay na nang damputin.

¹⁰Ngunit nanaog si Pablo at payukong niyakap ito, at sinabi: “Huwag kayong mabagabag, nasa kanya ang kaluluwa

niya.” ¹¹Nang makapanhik na si Pablo, pinira-piraso niya ang tinapay at kumain. Nakipag-usap siya sa kanila hanggang madaling-araw, at saka umalis. ¹²Buhay namang iniuwi nila ang binata, na lubos nilang ikinagalak.

¹³Nagpauna kaming sumakay sa bar-ko, at naglayag pa-Asso para sunduin doon si Pablo. Ito ang napagkasunduan dahil naglakad siya papunta roon.

¹⁴Nang salubungin niya kami sa Asso, isinakay namin siya sa barko at nagtuloy kami sa Mitilene. ¹⁵Mula roo’y naglayag naman kami at dumating kinabukasan sa tapat ng Kios. Nang sumunod na araw, tumawid kami sa Samos, at makaraan ang isang araw pa ay nakarating kami sa Mileto.

¹⁶Ipinasya ni Pablo na laktawan ang Efeso upang hindi maantala sa Asia sapagkat balak niyang makarating sa Jerusalem, kung maaari, sa Araw ng Pentekostes.

Ang pamamaalam ni Pablo sa matatanda ng Efeso

• ¹⁷Mula sa Mileto, ipinatawag niya sa Efeso ang Matatanda ng Iglesya. ¹⁸Nang dumating ang mga iyon ay sinabi niya:

“Alam ninyo kung paano ako namuhay sa inyong piling mula sa unang araw na dumating ako sa Asia. ¹⁹Naglilingkod ako sa Panginoon nang buong kapakum-babaan, sa gitna ng mga luha at mga

ipinagpaliban sa sumunod na araw, ang unang araw ng linggo. Ito ang pamamaraan ng pagdiriwang sa pagkabuhay na muli ni Jesus sa araw na iyon.

Nagkakatiyon siyempre sila sa isang bahay at nagsisimula ang Kristiyanong pagtitipon na sama-samang pag-uusap, pagtuturo at pagninilay. Nakapagsasalita ang lahat. Tinatapos nila ito sa pagpapasalamat (Eukaristiya) at pagtanggap sa katawan ng Panginoon.

Ano ang nilalaman ng mahabang talumpati ni Pablo?

– Binabasa niya at inihahayag ang mga Kasulatang nagpapahayag kay Jesus.

– Inihahayag niya ang kanyang pananampalataya at paglilingkod kay Kristo.

– Isinalaysay niya ang maraming naganap na pag-gawa ng Espiritu sa kanyang misyon.

Tila masyadong tumagal ang kanyang pangangaral

hanggang sa antukin ang ilan sa kanila. Subalit kinakailangang matapos ito sa *pagpira-piraso sa tinapay*, ang Eukaristiya. Dito muling nasaksihan ng mga kasapi ang kapangyarihan ng Diyos laban sa kamatayan (10:36).

• 17. Bumabalik si Pablo sa Palestina. Sa pamamagitan ng pagpapahayag ng Espiritu Santo nadarama niya o nababatid na magsisimula ang bagong bahagi sa kanyang buhay. Ito ang mga taon ng pagkapiit at paglilitis. Kayat sa kanyang pamamaalam, minamara-pat niyang mag-iwan ng mga huling habilin sa mga Matatanda ng mga pamayanang itinatag niya sa Asia.

Hindi sapat na pangalagaan ng mga pastol ng Iglesya ang mga kasapi ng pamayanan. Ipinagkatiwala ng Diyos sa kanila ang kanyang sariling Iglesya kaya tungkulin nilang ihanda ito sa mga pagsubok na

pagsubok na pakana ng mga Judio. ²⁰Alam ninyong hindi ako umiwas na sabihin sa inyo ang anumang puwedeng maging kapaki-pakinabang sa inyo, at mangaral nang hayagan at sa bahay-bahay, ²¹at ipinahayag ko sa mga Judio at maging sa mga Griyego na magbalik sa Diyos at sa pananampalataya sa ating Panginoong Jesucristo.

²²At ngayon, pinipilit ako ng Espiritu Santo na pumunta sa Jerusalem na hindi ko alam kung ano ang mangyayari sa akin doon, ²³maliban sa ipinahayag sa akin ng Espiritu Santo na naghihintay sa akin sa bawat lunsod ang pagkabilanggo at mga paghihirap. ²⁴Ngunit hindi ko na itinuturing na mahalaga pa ang aking buhay, matupad ko lamang ang takbuhan at paglilingkod na tinanggap ko sa Panginoong Jesus: ang paghahayag ng Ebanghelyo ng kagandahang-loob ng Diyos.

²⁵At ngayon, makinig kayong mga pinuntahan ko nang ipahayag ko ang kaharian; alam ko na hindi na ninyo ako makikita pang muli. ²⁶Kaya sinasabi ko sa inyo ngayon na wala akong pananagutan kaninuman, ²⁷sapagkat hindi ako nagkulang na ipahayag sa inyo ang tanang kagustuhan ng Diyos.

²⁸Ingatan ninyo ang inyong sarili at ang buong kawan, sapagkat kayo ang ginawa ng Espiritu Santo na mga tagapag-ingat nila para pangalagaan ang Iglesya ng Panginoon, na binayaran niya ng sarili niyang dugo. ²⁹Alam kong sa pag-alis ko'y darating ang mababangis na asong-

gubat, at hindi patatawarin ang kawan. ³⁰Mula rin sa inyo mismo lilitaw ang mga taong babaluktutin ang katotohanan at hihikayatin ang mga alagad na sumunod sa kanila.

³¹Kaya magbantay kayo at alalahanin na tatlong taon akong walang tigil, kahit na lumuluha, sa pangangaral, araw at gabi, sa bawat isa sa inyo. ³²At ngayon, inihahabilin ko kayo sa Diyos at sa Salitang tagapaghatid ng kanyang kagandahang-loob. Ito ang makapagpapalakas sa inyo at makapagbibigay ng pamana sa lahat ng pinabanal.

³³Hindi ko ninasa ang pilak o ginto o damit ninuman. ³⁴Alam ninyong mga kamay ko mismo ang tumugon sa aking mga pangangailangan at pati ng mga kasama ko. ³⁵Malinaw kong ipinakita sa inyo na kailangan ninyong magtrabaho, at sa ganito natin matutulungan ang mahihina. Tandaan ninyo ang mga salita ng Panginoong Jesus; siya nga ang nag-sabing: 'Higit pang mapalad ang nagbibigay kaysa tumatanggap'."

³⁶Pagkasabi niya nito, lumuhod siyang kasama nila at nanalangin. ³⁷Umiyak silang lahat at niyakap si Pablo at hinagkan. ³⁸Ang kanyang sinabi na hindi na nila siya makikita pang muli ang lubhang nakapagpalungkot sa kanila. At inihatid nila siya sa barko.

Pa-Jerusalem

21 ¹Nang makahiwalay kami sa kanila, naglayag kami at dumeretso sa Kos. Kinabukasa'y nagpunta

darating upang pangalagaan ng mga ito ang paniniwala ng mga apostol at manatiling nagkakaisa hanggang sa pagbabalik ni Kristo.

Makikita natin sa talumpati ni Pablo:

– ang pagmamalasakit. Ipinabatid ba niya sa kanila ang lahat na kailangan sa pagtupad ng kanilang tungkulin? Nararapat lamang na pagkaabalahan ito ng bawat apostol: paghahanda sa mga pinuno ng mga pamayanan na maging responsable sa mga ito at hindi na kailangang ipagtulakan pa.

– paanyayang sundin ang kanyang halimbawa. Bagamat hindi kahalintulad sa mga apostol ang

tungkulin ng mga matatanda, hindi sila dapat sakim. Hindi sila maaaring sustentuhan ng pamayanan maliban kung may tunay na paglilingkod at buong pusong pagtatalaga. Dapat silang magmatyag. Huli na ang pag-aalala kung makapasok na ang kamalian at pagkakawatak-watak ng mga tao. Hindi sila ang mayari ng Iglesya; kundi mga katulong lamang. Sa Panginoon ang Iglesya na binayaran niya ng kanyang sariling dugo.

– babala tungkol sa paghihirap na kahihinatnan ng mga naglilingkod kay Kristo.

Binanggit din sa talatang ito ang salitang "obispo"

kami sa Rodas, at mula roo'y nagtuloy naman kami sa Patara. ²Nang may matagpuan kaming barko na tatawid pa-Fenicia, sumakay kami at naglayag. ³Natanaw namin ang Ciprus ngunit iniwan namin ito pakaliwa at naglayag kami pa-Siria. Sa Tiro kami dumaong dahil doon dapat magbaba ng kargamento ang barko. ⁴Hinanap namin doon ang mga alagad at pitong araw din kami roon. Pinagsabihan ng mga ito si Pablo mula sa Espiritu na huwag tumuloy sa Jerusalem.

• ⁵Datapwat pagkalipas ng ilang araw ay umalis din kami at ipinagpatuloy ang aming paglalakbay. Sinamahan kami ng lahat hanggang sa labas ng lunsod pati ng kanilang mga asawa't mga anak. Sa dalampasigan kami lumuhod at nanalangin, at nagpaalaman sa isa't isa. ⁶Pagkatapos, sumakay kami sa barko at umuwi naman sila.

⁷Nagpatuloy kami mula sa Tiro at naglayag pa-Tolemaida. Kinumusta namin ang mga kapatid doon at maghapon tumigil doon kasama nila. ⁸Umalis kami kinabukasan at pumunta sa Cesarea. Tumuloy kami sa bahay ni Felipeng ebang-

helistang na isa sa Pito, at nanatili roon. ⁹May apat siyang anak na dalaga na nagpopropesiya.

¹⁰Ilang araw na kami roon nang may dumating na isang propeta mula sa Judea na Agabo ang pangalan. ¹¹Nilapitan niya kami, at pagkakuha sa sinturon ni Pablo, iginapos niya ang sariling mga paa at kamay, at sinabi: "Ito ang sinasabi ng Espiritu Santo: Ganito gagapusin ng mga Judio sa Jerusalem ang may-ari ng sinturong ito at ibibigay sa mga dayuhan."

¹²Nang marinig namin ito, pinakiusapan namin si Pablo, kami at ang iba pang naroon, na huwag na siyang tumuloy sa Jerusalem.

¹³Ngunit sumagot si Pablo: "Bakit kayo umiiyak at sinusugatan ang aking puso! Nakahanda akong magpagapos at kahit na mamatay sa Jerusalem alang-alang sa Ngalan ng Panginoong Jesus." ¹⁴Nang hindi namin siya mapigil, hindi na kami nagpumilit at sinabing: "Maganap nawa ang kalooban ng Diyos!"

¹⁵Pagkaraan ng mga araw na iyon, gumayak kami at nagpunta sa Jerusalem.

¹⁶Sinamahan kami ng mga alagad na taga-Cesarea, at inihatid kami sa bahay ni

(nangangahulugang tagapagsuri). Hindi natin alam kung sila ang mga Matatanda, o ang ilan sa kanila na nakahihigit sa pananagutan.

• 5. Maaaring mamangha tayo sa di mabilang na pagkilos ng *espiritu ng pagkapropeta* na matagpuan sa Aklat ng Mga Gawa.

Akala ng ilang Kristiyanong pangkat ngayon na nagsimulang muli ito. Sabi naman ng iba na ilusyon lamang o hysteria ang nakikita.

Totoong maraming mga pangitain na pawang ilusyon lamang na dulot ng kakulangan sa pagkain at tulog. Sa kabilang dako, maraming tao ang matalas ang imahinasyon at naniniwalang nakakakita sila; datapwat, pangarap. Bukod dito kapag nagsasama-sama ang mga tao sa matinding kasayahan at kaguluhan, may mga kakatwang pagpapakita na walang kinalaman sa Espiritu ni Jesus. Alam ito ng mga manggagamot na tumutulong sa mga biktima ng ganitong laro.

Ang mga kakatwang kalagayan kung saan sumasayaw, pumapadyak at wari'y tulalang nagsasalita ang mga tao (at kung minsa'y sabay-sabay pa sila) ay nakita sa maraming di-Kristiyanong bansa, lalo na

sa Africa. Kayat kapag nangyayari ito sa isang Kristiyanong grupo, dapat nating itanong kung galing sa mabuting Espiritu, sa masama o sa hangal. Walang kinalaman ito sa Espiritu ng pagkapropeta.

Nagbabala ang Biblia tungkol sa mga "propetang hindi isinugo" o mga naniniwalang sa kanilang sariling panaginip (Jer 29:8). Tinuturuan tayo ng Ebanghelyo kung paano kilalanin ang tunay na propeta at ang bulaang propeta sa pamamagitan ng kanilang mga gawa. (Tingnan sa 1 Cor 12:1-3).

Hindi naman tayo dapat mag-alinlangan sa paggalaw ng espiritu ng pagkapropeta sa Iglesya. Higit itong aktibo kung may malalim na pananampalataya at humaharap ang Iglesya sa mahirap na pagkakataon. Tingnan ang paliwanag sa 8:18.

Kung mas marilag ang pagpapakita, mas kahinahinala. Ipinahahayag ng Espiritu ang pinakamahalaga sa kaibuturan ng kaluluwa na Diyos lamang ang nakapapasok, nang wala ng salita o pangitain. Sa kabilang dako, napakatuso ng demonyo sa pagmumungkahi ng makapukaw-damdaming mga salita at di-kapani-paniwalang pangitain.

Nakikita ng taong tinatalikuran ang sarili at sumusunod kay Kristo ang Espiritung nagtatrabaho

Mnason na taga-Ciprus na matagal nang sumasampalataya. At doon kami tumuloy.

Sinalubong si Pablo ng Iglesya sa Jerusalem

• ¹⁷ Buong-galak naman kaming tinanggap ng mga kapatid pagdating namin sa Jerusalem. ¹⁸ Kinabukasa'y sinamahan namin si Pablo na nakipagkita kay Jaime; naroon ang lahat ng Mata-tanda. ¹⁹ Pagkabati niya sa kanila, isa-isa niyang isinalaysay ang mga bagay na ginawa ng Diyos sa piling ng mga di-Judio sa pamamagitan ng kanyang paglilingkod.

²⁰ Nang marinig nila ito, pinuri nila ang Diyos. Ngunit sinabi rin naman nila sa kanya: "Alam mo, kapatid, ilang libo na sa mga Judio ang sumasampalataya, at masigasig pa rin sila sa pagtupad sa Batas. ²¹ May nakapagsabi sa kanila na tinuturuan mo ang lahat ng Judio na nasa mga bansang pagano na talikuran na si Moises. Pinagsabihan mo raw silang huwag tuliin ang kanilang mga anak o sundin ang mga kaugalian. ²² Ano ngayon ang gagawin natin? Dapat naming ipatawag ang Iglesya dahil tiyak na mabalitaan nilang narito ka. ²³ Gawin mo ang sasabihin namin.

nang higit sa kanyang buhay. Nakakasanayan niyang talusin ang tahimik na inspirasyon ng Espiritu sa kanyang kalooban. Sa karanasan niya napatutunayan na tama nga ang inspirasyong ito kahit na iba ang pagkilos ng kanyang isip. Nakakasanayan niyang huwag magtiwala sa kanyang mga plano at manatiling bukas sa paggalaw ng Espiritu. At higit sa lahat kumbinsido siyang bale-wala ang kaloob ng pagkapropeta kung ihahambing sa Espiritu ng pag-ibig (1 Cor 13).

Ipinahahayag sa atin ng ulat ng paglalakbay ang pagmamahal ng mga kapatid na Kristiyano. Binigyang-diin ni Pablo sa kanyang mga sulat ang tungkuling patuluyin ang mga manlalakbay na galing sa ibang pamayanan. Higit ang kagalakan kung apostol o propeta ang darating, sapagkat ito ang pagkakataon para sa mga pagkilos ng Espiritu, para sa panlahat na pagninilay-nilay ng sambahayan at para sa mga balitang mula sa mga ibang Iglesya.

• 17. Pumupuri kay Pablo ang mga Kristiyanong mula sa lahing Judio, at humahamak din sa kanya. May

May apat na lalaki rito sa amin na may panata. ²⁴ Ikaw ang maging ninong nila; dalisayin ang iyong sarili kasama nila at bayaran mo ang kanilang mga gastos para magpagupit sila. At malalaman ng lahat na hindi pala totoo ang nabalitaan nila tungkol sa iyo; sa halip ay tinutupad mo rin ang kautusan.

²⁵ At para naman sa mga di-Judiong sumampalataya, sumulat na kami sa kanila tungkol sa pasya naming kailangang umiwas sila sa mga pagkaing inialay sa mga diyus-diyusan, sa dugo at sa hayop na binigti, at sa ipinagbabawal na pagtatalik."

²⁶ Kaya naging ninong si Pablo ng mga lalaki. Nang sumunod na araw, dinalisay niya ang kanyang sarili kasama nila, at pumasok sa Templo para ihayag kung ilang araw tatagal ang paglilinis at kung kailan gagawin ang pag-aalay para sa bawat isa sa kanila.

Inaresto si Pablo sa Templo

• ²⁷ Nang malapit nang matapos ang pitong araw, nakita siya sa Templo ng ilan sa mga Judiong taga-Asia. Sinulsulan nila ang mga tao.

Sinunggaban nila siya ²⁸ at isinigaw: "Mga Israelita, tulungan ninyo kami! Ito ang lalaking nagtuturo sa lahat ng tao

sabi-sabing kumakalat na hindi lamang nag-aalis si Pablo sa Batas para sa mga nahikayat na pagano, kundi nagpapahintulot din siya na iwanan ng mga Judio ang Batas. Kayat pinapayuhan siyang makiisa sa isang kaugalian at mahal na maka-Judiong sereemonyas.

Iginiit ito ng mga *Matatandang* kasama ni Jaimeng "kapatid ng Panginoon". Silang lahat ay mga Judiong taga-Palestina na mahilig pa sa kaugalian ng Lumang Tipan.

Binibigyang-diin nila ang kahalagahan ng pamayanan ng Jerusalem, (*ang mga libu-libong Judio*), upang makamit ang kanilang hangarin. Maaaring nakararami pa sila sa mga Kristiyanong nagmula sa paganong bansa: ito ang pasanin ng nakaraan. Tinanggap ito ni Pablo para sa kapakanan ng kapayapaan at ito ang naging daan ng kanyang pagbagsak.

• 27. Maraming pagkakatulad ang pagdakip kay Pablo at sa kay Esteban na nauna ng ilan taon (tingnan

saanman laban sa bayan, sa Batas at sa lugar na ito. Isinama pa niya kahit na ang mga Griyego sa Templo at nilapastangan ang Banal na Lugar na ito!”²⁹ Sapagkat nakita nilang kasama niya sa lunsod si Trofimo na taga-Efeso, at inakalang isinama iyon ni Pablo sa Templo.

³⁰Lumaganap ang gulo sa buong lunsod. Patakbong dumating ang mga tao, dinakip si Pablo at kinaladkad palabas sa Templo. At agad na isinara ang mga pinto.

³¹Tangka nilang patayin siya nang mabalitaan ng pinuno ng batalyon na nagkakagulo ang buong Jerusalem. ³²Agad niyang isinama ang mga sundalo at mga kapitan, at pumunta sa kinaroroonan ng mga tao. Nang makita ng mga ito ang pinuno at ang mga sundalo, itinigil nila ang paggulpi kay Pablo.

³³Nilapitan ng pinuno si Pablo at dinakip siya at ipinakadena sa dalawang tanikala. At saka itinanong ng pinuno kung sino siya at kung ano ang kanyang ginawa. ³⁴Ngunit may kung anong isinisigaw ang ilan sa mga tao; at iba rin naman ang sinabi ng ilan pa. At dahil hindi malinawan ng pinuno ang katotohanan sa gitna ng gulo, iniutos nitong dalhin si Pablo sa Kuta. ³⁵Pagdating ni Pablo sa hagdan, binuhat na siya ng mga sundalo dahil sa ibayong karahasan ng mga tao. ³⁶Isinisigaw ng sumusunod na nagkakagulong mga tao: “Patayin siya!”

³⁷Nang ipapasok na sa Kuta si Pablo,

sinabi niya sa pinuno: “Puwede ba kitang makausap?” At sumagot ito: “Marunong ka ba ng Griyego? ³⁸Hindi ba ikaw ang Ehipsiyong kamakailan lamang ay naghimagsik at isinama sa ilang ang apat na libong lalaking gerilya?” ³⁹Sumagot si Pablo: “Ako’y Judiong taga-Tarso sa Cilicia, mamamayan ng isang di-pangkaraniwang lunsod. Pabayaang mo sana akong magsalita sa bayan.”

⁴⁰Pumayag naman ang pinuno, at tumindig si Pablo sa mga baytang at sinenyasan ang mga tao. At nang tuma-himik ang mga iyon, nagsalita siya sa wikang Hebreo:

Nagsalita si Pablo sa mga Judio

22¹“Mga kapatid at mga ama, pangngan ninyo ngayon ang aking pagtanggol.”

²Lalo silang natahimik nang marinig nilang nagsasalita siya sa Hebreo. At sinabi niya:

• ³“Ako ay Judio, ipinanganak sa Tarso sa Cilicia, ngunit sa lunsod na ito mismo ako lumaki at tinuruan ni Gamaliel ayon sa mahigpit na pagtupad sa Batas ng ating mga ninuno. At naging masigasig akong tagapaglingkod ng Diyos, tulad ninyo hanggang sa araw na ito. ⁴Pinagusig ko upang malipol ang Daang ito, at ipinagapos ko’t ipinabilanggo lalaki man o babae. ⁵Makapagpapatotoo rito ang Punong-pari at ang buong kapulungan ng

sa 6:9). Maraming paratang ang mga Judio ng Asia. Pinakamalubha rito ang pagdadala ni Pablo ng “di tinuling tao” sa templo. Kamatayan ang kaparusahan sa paglapastangang ito. *Nangangaral ang taong ito laban sa ating bayan, sa batas at sa templo.* May mga katulad na paratang kay Kristo at kay Esteban.

Mali ang parating na ito. Gayunpaman, hindi ganap na mali ang mga Judio. Humuhubog si Pablo ng mga Kristiyano na pinapalitan ng pananampalataya kay Kristo ang pagsamba sa Templo. Pinapalitan nila ng buhay ng pagtalima sa Espiritu ang Batas at ng pangkalahatang kapatiran ng Kristiyano ang pagkamakabayan ng Judio. Nakakatulad ng galit ng mga Judio ang sa ibang grupo ng mga Kristiyano na natatakot na ang pagbabago ng Iglesia ay maaaring

magdulot ng paghamak sa kanilang mga debosyon at mga samahan, at maaaring makapinsala sa pampulitikang pagkakaisa ng mga Katoliko.

Katabi at nakatanaw sa Templo ang kutang himpilan ng mga Romanong sundalong sumasakop sa Jerusalem at nagpapanatili ng kaayusan. Dahil dito, nakapamagitan ang mga sundalo bago sinapit ni Pablo ang kapalaran ni Esteban.

• **22.3.** Upang maunawaan ang mga kabanatang may kinalaman sa paglilitis kay Pablo, dapat nating tandaan na lubhang organisado ang paglalapat ng katarungan sa Imperyong Romano. Nasa Roma ang Kataas-taasang Hukuman: ang Hukuman ni Cesar. Ang mga mamamayang Romano na nangangamba sa

Matatanda. Inirekomenda pa nga nila ako sa mga kapatid sa pagsulat nila, at naglakbay naman ako pa-Damasco para dakpin ang mga Kristiyanong naroon at dinalang nakagapos sa Jerusalem upang parusahan.

⁶Sa aking paglalakbay, nang malapit na ako sa Damasco nang magtatanghaling-tapat, may nakasisilaw na liwanag mula sa langit na biglang kumislap sa paligid ko. ⁷Bumagsak ako sa lupa at may narinig akong tinig na nagsabi sa akin: 'Saulo, Saulo, bakit mo ako inuusig?' ⁸At sumagot ako: 'Sino ka, Panginoon?' At sinabi niya sa akin: 'Ako si Jesus ng Nazaret na siya mong inuusig.' ⁹Nakita ng mga kasama ko ang liwanag pero hindi narinig ang tinig na nagsasalita sa akin. ¹⁰At nagtanong ako: 'Panginoon, ano ang gagawin ko?' At sumagot ang Panginoon: 'Tumindig ka at pumunta sa Damasco, at doon sasabihin sa iyo ang lahat ng nakatakda mong gawin.' ¹¹Hindi ako makakita dahil sa nakasisilaw na liwanag, kayat inakay ako pa-Damasco ng aking mga kasama.

¹²Doo'y may isang lalaking maka-Diyos ayon sa Batas at iginagalang ng lahat ng Judiong naroon. Ang pangalan niya'y Ananias. ¹³Pagdating niya'y tumayo siya sa tabi ko at sinabi: 'Kapatid na Saulo, tanggapin mo ang iyong paningin.' At nang mga sandali ring iyo'y nakita ko siya. ¹⁴At sinabi niya: 'Hinirang ka ng Diyos ng ating mga ninuno upang malaman mo ang kanyang kalooban at makita ang Makatarungan at marinig ang

kanyang tinig. ¹⁵Ikaw ang magiging saksi niya sa lahat ng tao sa makikita mo at maririnig. ¹⁶Ano pa ang hinihintay mo? Tumindig ka at magpabinyag upang mahugasan ang iyong mga kasalanan sa pagtawag sa kanyang Pangalan.'

¹⁷Nang magbalik ako sa Jerusalem at habang nananalangin sa Templo, hinagip ng Espiritu ang aking kaluluwa ¹⁸at nakita ko siya. At sinabi niya sa akin: 'Magmadali ka't umalis agad sa Jerusalem pagkat hindi nila tatanggapin ang pagpapatotoo mo tungkol sa akin.' ¹⁹At sumagot ako: 'Panginoon, sila mismo ang nakaaalam na nilibot ko ang mga sinagoga, ibinilanggo't ginulpi ang mga sumasampalataya sa iyo. ²⁰At nang ibuhos ang dugo ni Esteban na iyong saksi, naroon ako at sumang-ayon, at binantayan ko pa nga ang mga damit ng mga pumatay sa kanya.' ²¹Ngunit sinabi ng Panginoon sa akin: 'Lumakad ka na; ipadadala kita sa malayo, doon sa mga bansang pagano'."

²²Hanggang dito'y pinakikinggan siya ng mga tao pero pagkatapos ng mga salitang iyo'y nagsigawan sila: "Patayin siya! Huwag siyang hayaang mabuhay!" ²³Sumisigaw ang mga tao at iwina-wagwag ang kanilang mga damit at nagsasaboy ng alikabok. ²⁴Kaya iniutos ng pinuno na ipasok siya sa Kuta para siyasatin at ipahampas upang malaman kung bakit sumisigaw laban sa kanya ang mga tao.

²⁵Ngunit nang maigapos na nila siya para hampasin, sinabi niya sa kapitan na

di-makatarungang paglilitis sa kanilang lalawigan ay maaaring dumulog sa Hukuman ni Cesar. May mga gobernador (o prokurador) na nangangasiwa sa kata-rungan sa bawat lalawigan. Sa lupain ng mga Judio, ang mahahalagang kaso ay sinasarili ng mga Romanong sumakop sa lupain, ngunit ipinaubaya nila ang iba sa mga hukumang Judio lalung-lalo na ang mga hinggil sa relihiyon. Magdaraan si Pablo sa sarisaring hukuman, mula sa Sanhedrin o hukumang panrelihiyon ng mga Judio hanggang sa Hukuman ni Cesar.

Sa gayon, napatutunayan kay Pablo ang mga salita

ni Jesus sa mga apostol nang pagkatiwalaan niya silang magpahayag sa mga Judio at sa mga awtoridad nito.

Sinisikap ni Pablo na gawing paksa ang Muling Pagkabuhay ni Kristo sa kanyang pamamahayag. Nagkaroon ng paglilitis upang hatulan si Jesus. Ngayon nama'y sinisikap ni Pablong bigyang-pansin ng gobernador ang Muling Pagkabuhay ni Jesus; at nagtatagumpay siya.

Sa bawat salinlahi, ganito rin ang matinding kasiglahan ng mga saksi ni Jesus kung paratangan sila: Ipakikita na hindi sila kumikilos sa sariling kapakanan o anumang motibo ng tao, kundi dahil mga lingkod sila ni Kristo.

naroon: “Puwede bang haguipitin ang isang mamamayang Romano na hindi pa nalilitis?”

²⁶Nang marinig iyon ng kapitan, lumapit ito sa pinuno at sinabi: “Ano ngayon ang magagawa mo! Mamamayang Romano iyan.” ²⁷Kaya nilapitan si Pablo ng pinuno at sinabi sa kanya: “Mamamayang Romano ka nga ba?” At sumagot siya: “Oo.” ²⁸Nagsalita ang pinuno: “Malaki ang nagastos ko para maging mamamayang Romano.” Sumagot naman si Pablo: “Ako nama’y ipinanganak na Romano.”

²⁹Kaya nagsilayo ang mga nagsisiyasat sa kanya at natakot din ang pinuno nang malamang mamamayang Romano pala ang kanyang ipinagapos.

Humarap si Pablo sa Sanhedrin

³⁰Ngunit kinabukasan, sa hangad ng pinuno na matiyak kung bakit siya pinaratangan ng mga Judio, pinakalagan niya si Pablo at iniutos na magpulong ang mga punong-pari at ang buong Sanggunian na tinatawag na Sanhedrin. Ipinababa naman niya si Pablo at iniharap sa kanila.

23 ¹Tinitigan ni Pablo ang Sanhedrin at sinabi: “Mga kapatid, namumuhay akong malinis ang budhi sa harap ng Diyos hanggang sa araw na ito.” ²At inutusan ng Punong-paring si Ananias na suntukin sa bibig si Pablo ng mga nakatayong malapit sa kanya. ³Kaya sinabi sa kanya ni Pablo: “Susuntukin ka ng Diyos, ikaw na mapagkunwari! Nakaluklok ka rito para hukuman ako ayon sa Batas, pero ipinasusuntok mo ako nang labag sa batas.” ⁴Sinabi ng mga naroon: “Nilalapastangan mo ba ang Punong-pari ng Diyos?” ⁵At sumagot si Pablo: “Mga kapatid, hindi ko alam na siya pala ang Punong-pari, sapagkat nasusulat: *Huwag mong insultuhin ang pinuno ng iyong bayan.*”

⁶Ngunit alam ni Pablo na may mga

Sadduseo sa kanila at mga Pariseo naman ang iba, kaya sumigaw siya sa gitna ng Sanhedrin: “Mga kapatid, ako ay isang Pariseo, anak ng mga Pariseo. Nililitis ako ngayon dahil sa pag-asa kong muling mabubuhay ang mga patay.”

⁷Pagkasabi niya nito, nagtalu-talo ang mga Sadduseo at mga Pariseo, at nahati ang kapulungan. ⁸Sapagkat sinasabi ng mga Sadduseo na walang muling pagkabuhay, walang anghel at walang espiritu. Ngunit kinikilala naman ng mga Pariseo ang lahat ng iyon. ⁹Lalong lumakas ang sigawan, at ilan sa mga guro ng Batas na kakampi ng mga Pariseo ang tumayo at nakipagtalo: “Wala kaming makitang masama sa lalaking ito. Ano kung may espiritu o anghel na nakipag-usap sa kanya?”

¹⁰Naging marahas ang pagtatalo. Nangamba ang pinuno na baka lurayin ng mga tao si Pablo kayat iniutos niyang bumaba ang mga sundalo at agawin si Pablo sa kanila at dalhin sa Kuta.

¹¹Nang sumunod na gabi, tumayo sa kanyang tabi ang Panginoon, at sinabi: “Lakasan mo ang iyong loob! Kung paano ka nagpatotoo tungkol sa akin sa Jerusalem, gayundin ang dapat mong gawin sa Roma.”

Ang sabwatan sa pagpatay kay Pablo

¹²Kinaumagahan, nagsabwatan ang ilang Judio at sumumpang di sila kakain o iinom hanggang hindi napapatay si Pablo. ¹³Mahigit sa apatnapu ang sangkot sa pakanang ito. ¹⁴At humarap ang mga ito sa mga punong-pari at Matatanda, at sinabi: “Gumawa kami ng panata sa sarili na hindi kami titikim ng anuman hanggang hindi namin napapatay si Pablo. ¹⁵Kaya hilingin ninyo at ng Sanhedrin sa pinuno ng batalyon na iharap siyang muli sa inyo na kunwa’y sisiyasating mabuti ang kanyang usapin. At handa kaming patayin siya habang paparito.”

¹⁶Narinig ng anak na lalaki ng kapatid na babae ni Pablo ang pakanang ito, kaya pumasok ito sa Kuta at sinabi kay Pablo.

¹⁷Tinawag ni Pablo ang isa sa mga kapitan at sinabi: “Samahan mo ang binatang ito sa pinuno dahil may sasabihin siya sa kanya.” ¹⁸Iniharap niya ito sa pinuno at sinabi: “Tinawag ako ng bilanggong si Pablo at pinakiusapang iharap ko sa inyo ang binatang ito sapagkat may sasabihin siya sa inyo.”

¹⁹Hinawakan ng pinuno sa kamay ang binata, inilayo at kinausap nang sarilinan: “Ano ang sasabihin mo sa akin?” ²⁰At sumagot ang binata: “Napagkaisahan ng mga Judio na ipaharap sa inyo bukas sa Sanhedrin si Pablo, na kunwa’y sisiyasatin siyang mabuti. ²¹Pero huwag kayong maniniwala dahil mahigit sa apatnapu sa kanila ang naghihintay para tambangan siya. Napagkasunduan nga nilang hindi kakain o iinom hanggang hindi nila napapatay si Pablo at ngayo’y nakahanda na sila, at hinihintay na lamang ang inyong sagot.” ²²Pinaalis ng pinuno ang binata at inutusan: “Huwag mong sasabihin kaninuman na sinabi mo ito sa akin.”

Inilipat si Pablo sa Cesarea

²³Tinawag niya ang dalawang kapitan at sinabi: “Mamayang alas nuwebe ng gabi, ihanda ninyo ang dalawandaang sundalo at pitumpung kabayuhan at dalawandaang may-sibat, at papuntahin sila sa Cesarea. ²⁴Maghanda rin kayo ng mga masasakyan ni Pablo para madala siyang ligtas kay Gobernador Felix.”

²⁵At sumulat siya na ganito ang nilalaman:

²⁶“Pagbati ni Claudio Lisias sa kagalang-galang na Gobernador Felix: ²⁷Dinakip ng mga Judio ang lalaking ito, at papatayin na sana nila ngunit dumating ako kasama ng mga sundalo, at iniligtas ko siya nang malaman kong Romano siya. ²⁸Sa hangarin kong malaman ang

paratang nila laban sa kanya, iniharap ko siya sa Sanhedrin. ²⁹Nabatid kong tungkol pala sa mga pagtatalo sa kanilang Batas ang akusasyon sa kanya, pero wala namang sakdal na dahilan para patayin siya o ibilanggo. ³⁰At nang may nagsabi sa akin na may pakana ang mga Judio laban sa lalaking ito, ipinadala ko siya agad sa iyo. Iniutos ko rin sa mga nagsasakdal sa kanya na sa iyo iharap ang kanilang usapin.”

³¹Kayat kinuha ng mga sundalo si Pablo, ayon sa mga utos sa kanila, at dinala sa Antipatris kinagabihan. ³²Bumalik sila sa Kuta kinabukasan, ngunit iniwan ang kabayuhan para samahan si Pablo. ³³Pagdating nila sa Cesarea, ini-abot nila ang sulat sa gobernador at iniharap si Pablo. ³⁴Matapos basahin ang sulat, itinanong ng gobernador kung tagasaang probinsya si Pablo. ³⁵Nang malaman niyang taga-Cilicia ito, sinabi niya: “Diringgin ko ang iyong usapin pagdating ng mga nagsasakdal sa iyo.” At iniutos niyang bantayan si Pablo sa palasyo ni Herodes.

Iniharap ang usapin kay Felix

24 ¹Makaraan ang limang araw, bumaba pa-Cesarea ang Punongparing si Ananias para iharap sa gobernador ang kanilang demanda laban kay Pablo. Kasama niya ang ilang Matatanda at isang abogadong nagngangalang Tertulo. ²Tinawag si Pablo, at sinimulan ni Tertulo ang kanyang pagsasakdal at sinabi:

³“Kagalang-galang na Felix, dahil sa iyo kaya kami nagtatamasa ng kapayapaan, at dahil sa iyong karunungan, maraming pagbabago ang naipasok sa bansang ito. Kinikilala namin ito saanman at sa lahat ng paraan at lubos kang pinasasalamatan. ⁴At para hindi ka na labis na maabala pa, hinihiling kong pakinggan sana kami kahit sandali ayon sa iyong kagandahang-loob. ⁵Napag-

alaman naming salot pala ang lalaking ito. Siya ang pasimuno ng sekta ng mga Nazareno at nanggugulo siya sa mga Judio sa buong daigdig. ⁶Tinangka niyang lapastanganin pati na ang Templo pero dinakip namin siya at hahatulan na sana namin siya ayon sa aming Batas, ⁷ngunit dumating si Lisias na pinuno ng sanlibo, at marahas siyang inagaw sa amin. ⁸At iniutos na sa iyo humarap ang mga nagsasakdal sa kanya. Kung sisiyasatin mo siya, malalaman mo ang lahat ng demanda namin laban sa kanya.”

⁹Nakiisa rin ang mga Judio sa demanda, at pinatunayan na ganoon nga ang mga bagay.

¹⁰Nang hudyatan ng gobernador si Pablo para magsalita, sumagot siya:

“Sa pagkakaalam kong maraming taon nang ikaw ang namumuno sa bansang ito, buong pananalig kong ipagtatanggol ang aking sarili. ¹¹Mapatutunayan mo na labindalawang araw pa lamang ang nakararaan nang umahon ako sa Jerusalem para sumamba. ¹²At hindi nila ako nakitang nakikipagtalo kaninuman o nanggugulo sa mga tao, maging sa templo o sa sinagoga o sa lunsod. ¹³Kaya hindi nila mapatutunayan ang mga akusasyon nila ngayon laban sa akin.

¹⁴Ngunit inaamin ko sa inyo na sinasamba ko ang Diyos ng aming mga ninuno ayon sa Daang tinatawag nilang sekta, at pinaniniwalaan ko ang lahat ng itinakda ng Batas at nasusulat sa mga Propeta. ¹⁵At gayon din ang pag-asa ko sa Diyos gaya nila na may pagkabuhay ng mga makatarungan at di-makatarungan. ¹⁶Kaya naman sinisikap kong magkaroon ng malinis na budhi sa harap ng Diyos at ng mga tao.

¹⁷Makalipas ang maraming taon, nagbalik ako para maghatid ng limos sa aking bayan at mag-alay ng mga handog.

¹⁸Habang ginagawa ko ito, nakita nila ako sa Templo; malinis ako ayon sa Batas, at

wala akong kasama at walang anumang gulo. ¹⁹Ilang Judiong taga-Asia ang dapat sanang narito sa harap mo para isakdal ako, kung mayroon man silang demanda laban sa akin. ²⁰O kaya’y ang mga narito mismo ang magsabi kung anong pagkakasala ang napatunayan nila nang humarap ako sa Sanhedrin, ²¹maliban sa isinigaw ko sa harap nila: “Dahil lamang sa muling pagkabuhay ng mga patay kaya ako ninyo hinuhukuman ngayon.”

²²Pinauwi sila ni Felix sapagkat may ganap siyang kaalaman sa Daan, at sinabi: “Pagdating ng pinunong si Lisias saka ko hahatulan ang iyong usapin.” ²³Pagkatapos ay inutusan niya ang kapitan na bantayan si Pablo ngunit maging maluwag sa kanya, at huwag pagbawalan ang kanyang mga kaibigan na tulungan siya.

²⁴Pagkalipas ng ilang araw, dumating si Felix kasama ang kanyang asawang si Drusila na isang Judio. ²⁵Ipinatawag niya si Pablo at nakinig sa kanya tungkol sa pananampalataya kay Kristo Jesus. Pero nang talakayin nito ang tungkol sa kata-rungan, sa pagpipigil sa sarili at sa darrating na paghuhukom, nabagabag si Felix at sinabi: “Makaaalis ka na ngayon. Sa ibang pagkakataon na lamang kita ipatatawag.” ²⁶Umaasa rin naman siyang susuhulan siya ni Pablo, kaya malimit niya itong ipinatatawag at kinakausap. ²⁷Makaraan ang dalawang taon, hinalinhan ni Porcio Festo si Felix. Gusto ni Felix na bigyang-lugod ang mga Judio kaya iniwan niya si Pablo sa kulungan.

Ang paglilitis sa harap ni Festo

25 ¹Tatlong araw pagkarating ni Festo sa kanyang probinsya, nagpunta siya sa Jerusalem mula sa Cesarea. ²Dumulog sa kanya ang mga punong-pari at mga pinuno ng mga Judio para isakdal si Pablo. ³Pinakiusapan ng mga ito si Festo bilang pabor sa kanila na dalhin si Pablo sa Jerusalem; habang

binalak naman nilang tambangan at patayin ito sa daan. ⁴Sumagot si Festo na nakakulong si Pablo sa Cesarea at siya man ay dapat ding pumaroon sa lalong madaling panahon. ⁵Kaya idinugtong niya: “Pasamahin ninyo sa akin ang ilan sa inyong mga pinuno, at sila ang magsakdal kung may nagawa mang anuman ang lalaking iyon.” ⁶Mga walo o sampung araw siyang tumigil doon at saka nagpunta sa Cesarea.

Kinabukasan, naupo si Festo sa hukuman at ipinatawag si Pablo. ⁷Pagdating ni Pablo, pinaligiran siya ng mga Judiong galing sa Jerusalem, at nagharap ng marami at grabeng akusasyon laban sa kanya, ngunit hindi naman nila mapatunayan. ⁸Sa pagtatanggol sa kanyang sarili, sinabi ni Pablo: “Wala akong ginawang paglabag sa Batas ng mga Judio o sa Templo o sa Cesar.”

⁹Gusto naman ni Festo na pagbigyan ang mga Judio, kaya sinabi niya kay Pablo: “Gusto mo bang magpunta sa Jerusalem upang doon hatulan sa harap ko tungkol dito? ¹⁰Ngunit sumagot si Pablo: “Sa hukuman ng Cesar ako nakaharap, at dito ako dapat hatulan. Gaya ng alam mo, wala akong pagkakasala sa mga Judio. ¹¹Kung nagkasala man ako at dapat kong pagdusahan ng kamatayan, hindi ako tumatangging mamatay. Ngunit kung walang katotohanan ang kanilang mga demanda laban sa akin, walang makapagsusuko sa akin sa kanila. Maghahabol ako sa Cesar.”

¹²Matapos kausapin ni Festo ang kanyang Sanggunian, sinabi niya: “Sa Cesar ka naghabol, sa Cesar ka paroroon.”

¹³Makalipas ang ilang araw, dumating sa Cesarea si Haring Agripa at ang kapatid na babae nitong si Bernice para batiin si Festo. ¹⁴Dahil sa pagtigil nila roon nang ilang araw, iniharap ni Festo sa hari ang usapin ni Pablo, sa pagsasabing:

“May iniwang bilanggo si Felix. ¹⁵Nang

nasa Jerusalem ako, humarap sa akin ang mga punong-pari at Matatanda ng mga Judio at hininging hatulan ko ito. ¹⁶Sinabi ko naman sa kanila na hindi kaugalian ng mga Romano na isuko ang sinuman hanggang hindi naiharap sa mga nagsasakdal sa kanya para maipagtanggol ang sarili. ¹⁷Kayat pagdating nila ritong kasama ko, hindi ako nag-aksaya ng panahon, kundi naupo ako sa hukuman nang sumunod na araw at iniutos na iharap ang tao.

¹⁸Ngunit nang tumayo sila para isakdal siya, wala naman silang maiharap na mabigat na paratang sa palagay ko. ¹⁹Mga pagtatalo lamang na may kinalaman sa kanilang relihiyon at sa isang Jesus na namatay, na iginigiit naman ni Pablong buhay. ²⁰Dahil hindi ko malaman kung ano pa ang gagawin, tinanong ko siya kung payag siyang magpunta sa Jerusalem para doon litisin. ²¹Ngunit naghabol si Pablo at mas gusto niyang magpapigil upang ang emperador ang humatol sa kanya. Kaya iniutos kong pigilin siya hanggang maiharap sa Cesar.”

²²Sinabi ni Agripa kay Festo: “Gusto kong marinig ang taong iyon.” Sinabi naman ni Festo: “Maririnig mo siya bukas.”

²³Kinabukasan, maringal na pumasok sina Agripa at Bernice sa hukuman, kasama ang matataas na pinuno ng militar at mga kinikilalang tao sa lunsod. At iniutos ni Festo na ipasok si Pablo.

²⁴Sinabi ni Festo:

“Haring Agripa at lahat ng naririto ngayong kasama namin, nakikita ninyo ang lalaking ito. Dahil sa kanya kaya nakiusap sa akin ang buong pamayanan ng mga Judio, sa Jerusalem man at pati na rito, isinisigaw na hindi na siya dapat pang mabuhay. ²⁵Ngunit wala akong makitang anuman na dapat parusahan ng kamatayan, at dahil naghabol siya sa Emperador, ipinasya kong ipadala siya roon.

²⁶Ngunit wala akong tiyak na maisusulat

sa Emperador tungkol sa kanya. Kaya inihaharap ko siya ngayon sa inyo, lalo na sa iyo, Haring Agripa, para imbestigahan siya at nang may maisulat ako.²⁷ Sapagkat sa palagay ko'y kalokohan ang ipadala ang isang bilanggo nang hindi tinutukoy ang mga sakdal laban sa kanya."

Ang talumpati ni Pablo sa harap ni Haring Agripa

26 • ¹Sinabi ni Agripa kay Pablo. "May pahintulot kang magsalita para sa iyong sarili." Kaya iniunat ni Pablo ang kanyang kamay at sinimulan ang kanyang pagtatanggol:

²"Itinuturing kong mapalad ako, Haring Agripa, na maipagtanggol ko ang aking sarili laban sa lahat ng akusasyon sa akin ng mga Judio sa iyong harap ngayon, ³lalo na't alam mong lubos ang mga kauligian at mga magkakasalungat na paninindigan ng mga Judio. Kaya pakinggan mo sana ako.

⁴Alam ng lahat ng Judio kung paano ako namuhay sapul sa aking pagkabata, noong una'y sa sariling bansa at pagkatapos ay sa Jerusalem. ⁵Matagal na nilang alam, kung gugustuhin nilang magpatotoo, na namuhay ako ayon sa pinakamahigpit na sekta ng aming relihiyon. Pariseo nga ako, ⁶at narito ako ngayon at nililitis dahil sa pag-asa sa pangako ng Diyos sa aming mga ninuno. ⁷Ito ang inaasahang makakamit ng aming labindalawang tribu sa taimtim nilang pagsamba araw at gabi. At ang pag-asa

ring ito ang dahilan ng pagsasakdal sa akin ng mga Judio, O Mahal na Hari! ⁸Bakit hindi kayo makapaniwalang binubuhay na muli ng Diyos ang mga patay?

⁹Inakala ko mismo noon na dapat kong labanan nang buong-lakas ang Pangalan ni Jesus ng Nazaret. ¹⁰At ito nga ang ginawa ko sa Jerusalem. At sa kapangyarihang kaloob sa akin ng mga punong-pari, ipinabilanggo ko ang maraming sumasampalataya, at ako ma'y sumangayon nang sila'y patayin.

¹¹At malimit kong pinupuntahan ang mga sinagoga para parusahan sila at piliting itakwil ang kanilang pananampalataya. At sa matindi kong galit sa kanila, inusig ko sila pati sa ibang mga lunsod.

¹²Kaya naglakbay ako pa-Damasco, taglay ang kapangyarihan at pahintulot ng mga punong-pari. ¹³Nang nasa daan ako, O Mahal na Hari, at mga katanghaliang-tapat, nakita ko ang isang liwanag mula sa langit, mas maningning pa kaysa araw, na suminag sa paligid ko at sa aking mga kasama. ¹⁴Napasubasob kaming lahat sa lupa, at may narinig akong tinig na nagsalita sa akin sa wikang Hebreo: 'Saulo, Saulo, bakit mo ako inuusig? Walang mangyayari sa iyong di pagsunod sa mga sumbat at tawag.'

¹⁵At sinabi ko: 'Sino ka, Panginoon?' At sumagot ang Panginoon: 'Ako si Jesus na iyong inuusig. ¹⁶Bumangon ka ngayon at tumindig. Napakita ako sa iyo para hirangin kitang katulong at saksi sa mga bagay na ipinakita ko at ipakikita pa sa

• **26.1** Inilalahad ni Pablo ang isang pangyayari. Umaasa pa ang mga Judio sa kaligtasan. Hindi hadlang ang pagkakahati at pangungurakot ng kanilang mga pinuno sa kanilang paglilingkod sa Diyos at paghihintay na mamagitan siya sa tao.

Sinundan ito ng ulat ng kanyang pagbabago. Higit ang sinasabi niya hinggil sa kanyang pakikipag-usap kay Kristo kaysa kabanata 19-20.

Nangaral ako upang magsisi sila: ito ang naging turo ng mga propeta. *Kailangan niyang bumangon sa mga patay:* pinakapuso ng pananampalatayang Kristiyano. Naunawaan na ito ni Gobernador Felix sa

25:19, matapos mapakinggan si Pablo, kahit na wala siyang kaalaman ukol sa relihiyon.

Mas abala si Pablo na kumbinsihin ang iba kaysa ipagtanggol ang kanyang sarili. Mga tao lamang para sa kanya sina Agripa at Festo na nangangailangan din kay Kristo. Walang imik si Agripa, namamangha naman si Festo sa kaalaman ni Pablo sa Biblia at kasiglahan nito. Gayunman hindi nila naunawaan at hindi sila nakatugon sa pagtawag. Matapos ito, muli silang masasadlak sa kamunduhan, ang buhay at kaaliwan ng mga dakila.

iyo. ¹⁷Ililigtas naman kita sa iyong bayan at sa mga bansang di-Judiong kung saan kita isusugo. ¹⁸Ikaw ang magmumulat sa kanilang mga mata, upang pabalikin sila sa liwanag mula sa dilim, sa Diyos mula sa kapangyarihan ni Satanas. At tatanggapin nila ang kapatawaran ng mga kasalanan at ang pamana kasama ng mga pinabanal sa pananampalataya sa akin.’

¹⁹Kaya nga, Haring Agripa, hindi ako sumuway sa pangitaing galing sa langit, ²⁰kundi nangaral ako, una sa mga nasa Damasco, pagkatapos ay sa mga nasa Jerusalem at sa buong lupain ng Judea, at pati sa mga bansang di-Judio, upang magsisi sila at magbalik-loob sa Diyos at patunayan sa gawa ang kanilang pagsisi. ²¹Dahil dito kaya ako dinakip ng mga Judio sa Templo at tangkang patayin. ²²Ngunit sumasaakin ang tulong ng Diyos hanggang sa araw na ito kaya nakatayo pa ako rito upang magpapatooto maging sa maliliit o mga dakila.

Wala akong sinasabi liban sa ipinahayag ng mga propeta at pati ni Moises: ²³na kailangang maghirap ang Mesiyas, at sa pagiging una niyang bumangon sa mga patay, ipahahayag niya ang liwanag sa kanyang bayan at sa mga bansa.”

²⁴Sa bahaging ito ng pagtatanggol ni Pablo, malakas na sinabi ni Festo: “Baliw ka, Pablo. Nababaliw ka sa labis mong karunungan.” ²⁵Ngunit sinabi ni Pablo: “Hindi ako baliw, kagalang-galang na Festo. Katwiran at katotohanan lamang ang aking binigkas. ²⁶Alam ng hari ang lahat ng ito kaya naman buong katapatan akong nagsasalita sa kanya. Tiyak na wala ni isa man sa mga bagay na ito ang nakalampas sa kanyang pansin dahil hindi sa isang sulok lamang ito nangyari.

²⁷Haring Agripa, naniniwala ka ba sa mga propeta? Alam kong naniniwala ka.”

²⁸At sinabi ni Agripa kay Pablo: “Sandali pa lamang at akala mo’y magiging Kristiyano na ako!” ²⁹At sinabi ni Pablo: “Maging sa maikli o mahabang panahon, loobin nawa ng Diyos na hindi lamang ikaw kundi ang lahat ng nakaririnig sa akin ngayon ang maging tulad ko – maliban sa mga tanikalang ito.”

³⁰Pagkatapos ay tumindig ang hari, pati ang gobernador at si Bernice at lahat ng nakaupong kasama nila. ³¹Sa kanilang paglabas ay sinabi nila sa isa’t isa: “Walang ginagawa ang lalaking ito para parusahan ng kamatayan o pagkabilanggo.”

³²At sinabi ni Agripa kay Festo: “Mapalalaya na sana ang taong ito kung hindi siya naghabol sa Cesar.”

Pag-alis patungong Roma

27 • ¹Nang ipasyang maglalayag na kami pa-Italya, ipinagkatiwala si Pablo at ang iba pang mga bilanggo sa kapitan ng batalyong Augusto, na nagngangalang Julio. ²Sumakay kami sa isang barko ng Adramitio, na dadaan sa mga baybayin ng Asia. Kasama naming umalis si Aristarco na isang taga-Macedoniang galing sa Tesalonika. ³Kinabukasan, dumaong kami sa Sidon. Napakabuti ni Julio kay Pablo: pinabayaan pa nga itong dumalaw sa kanyang mga kaibigan at matulungan ng mga iyon. ⁴Mula roo’y naglayag kami’t namaybay-dagat sa Ciprus dahil pasalungat kami sa hangin. ⁵Pumalaot kami at naglayag sa dagat ng Cilicia at Panfilia, at nakarating kami sa Mira sa Licia. ⁶May nakita roon si Julio na isang barkong galing Alejandria at pa-Italya at pinasakay niya kami roon.

• **27.1** Dinadala si Pablo sa Roma, kasama ang ilan pang mga bilanggo na pinaratangan at mahahatulan. Sa kanilang paglalayag may kapangyarihan sa kabila ng kapitan ng barko, ang opisyal Romano. Alam ng mga sundalo na sa pagkatakas ng isang bilanggo, kamatayan ang parusa sa tagapagbantay (tingnan sa

12:19 at 27:42). Nagpapakita ang ulat na sanay si Pablo sa ganitong paglalayag. Sa 2 Cor 11:25 sinabi niyang tatlong ulit na siyang nakaranas ng pagkabalanggo ng barko.

Higit sa lahat taglay ni Pablo ang lakas ni Kristo. Sa bugso ng bagyo nanatiling matatag ang apostol.

⁷Mabagal ang paglalayag namin sa loob ng maraming araw at nahirapan kami bago nakarating sa tapat ng Cnido. Dahil sa hangin hindi kami nakadaong doon kaya naglayag kaming nanganlong sa Creta sa tapat ng Salmona. ⁸Nahirapan din kami sa paglalayag hanggang makarating kami sa lugar na tinatawag na Magandang Daungan, malapit sa lunsod ng Lasea.

⁹Maraming araw ang lumipas at lumipas na rin ang Araw ng Pag-aayuno kaya mapanganib na ang maglayag. At pinayuhan sila ni Pablo: ¹⁰“Mga ginoo, nakikita kong mapanganib na ang paglalakbay na ito at siguradong masisira hindi lamang ang kargamento kasama ng barko, kundi maging ang ating buhay.” ¹¹Ngunit mas pinaniwalaan ng kapitan ang tripulante at may-ari ng barko kaysa sinabi ni Pablo. ¹²At dahil hindi angkop ang daungan para magparaan ng taglamig, ipinayo ng nakararami na ipagpatuloy ang paglalayag sa pag-asang makararating sila sa Fenice na isang pantalan sa Creta na nakaharap sa hilagang-kanluran at timog-kanluran, at doon magpalipas ng taglamig.

Ang unos at ang pagkasira ng barko

¹³Nang umihip ang hangin mula sa timog, inakala nilang magtatagumpay sila. Kayat isinampa na ang angkla at namaybay-dagat sa Creta. ¹⁴Ngunit hindi nagtagal at bumugso ang malakas na Hilagang-silangang hangin galing sa isla. ¹⁵Tinamaan nito ang barko at hindi makasalungat sa hangin kayat nagpadala na lamang kami rito.

¹⁶Sa panganganlong namin sa isang maliit na pulo na tinatawag na Cauda, hirap na hirap naming isinampa ang bangkang hila ng barko. ¹⁷Pagkasampa sa bangka, pinatibay nila ang barko sa malalaking lubid, at sa takot na masadsad sa mga buhangin ng Sirte, ibinaba na

lamang nila ang angklang nakalutang at nagpaanod.

¹⁸Patuloy pa rin ang bagyo, kayat kinabukasan sinimulan nilang itapon sa dagat ang kargamento; ¹⁹at sa ikatlong araw, itinapon na rin nila ang mga kagamitan ng barko. ²⁰Maraming araw nang hindi lumilitaw ang araw o mga bituin at patuloy pa rin ang bagyo, kayat nawalan na kami ng pag-asang maliligtas pa.

²¹Matagal nang gutom ang mga tao, kaya tumayo sa harap nila si Pablo at sinabi: “Mga kasama, kung nakinig sana kayo sa akin at hindi umalis sa Creta, naiwasan sana natin ang kapahamakan at pinsalang ito. ²²Ngunit huwag kayong masisiraan ng loob, sapagkat walang buhay na mapapahamak kundi ang barko lamang. ²³Kagabi’y tumayo sa tabi ko ang isang anghel ng Diyos na siyang mayari sa akin at siya kong sinasamba, ²⁴at sinabi niya sa akin: ‘Huwag kang matakot, Pablo. Kailangang humarap ka sa Cesar; at liligtas naman ng Diyos ang lahat ng kasama mong naglalayag.’

²⁵Kaya lakasan ninyo ang inyong loob, mga kasama, sapagkat nananalig ako sa Diyos na magaganap ito gaya nang sinabi niya sa akin. ²⁶Pero kailangan tayong sumadsad sa isang pulo.”

²⁷Sa ikalabing-apat na gabi, ipinadpad kami sa Dagat Adriatico, at nang maghahatinggabi’y naramdaman ng mga mandaragat na malapit na ang lupa. ²⁸Sinukat nila ang lalim ng dagat at nakita nilang dadalawampung dipa lamang ito. Hindi nagtagal at muli nilang sinukat ang tubig at lalabinlimang dipa na lamang. ²⁹Sa pangambang baka sumalpok kami sa batuhan, inihulog nila ang apat na angkla sa hulihan ng barko, at hinangad na umumaga na sana. ³⁰Balak tumakas ng mga mandaragat, kaya ibinaba nila ang bangka sa dagat, na kunwa’y maghuhulog ng mga angkla sa unahan. ³¹Ngunit sinabi ni Pablo sa kapitan at sa mga sundalo: “Kung hindi mananatili ang mga

taong ito sa barko, hindi kayo maliligtas.”
³² Kayat nilagot ng mga sundalo ang lubid ng bangka at binayaang mahulog.

³³ Nang madaling-araw na, pinagpayuhan silang lahat ni Pablo na kumain, at sinabi: “Labing-apat na araw na kayong balisang naghihintay, at gutom na kayo.”
³⁴ Kaya kumain kayo dahil kailangan ninyo ito para maligtas kayo. Alam ninyo na hindi maaano isa mang hibla ng buhok sa inyong ulo.”
³⁵ Pagkasabi niya nito, kumuha siya ng tinapay, nagpasalamat sa Diyos sa harap ng lahat, piniraso iyon at nagsimulang kumain.
³⁶ Nabuhayan sila ng loob, at kumain din.
³⁷ Dalawandaa’t pitumpu’t anim na lahat ang nasa barko.
³⁸ Pagkakain nila nang sapat, itinaon nila ang trigo para gumaan ang barko.

³⁹ Nang umumaga na, hindi nila makilala ang lupang natatanaw pero may nakita silang look na may dalampasigan, at napagkaisahan nilang doon ipasadsad ang barko kung maaari.
⁴⁰ Kayat nilagot nila ang tali ng mga angkla at iniwan na sa dagat, at kinalag na rin ang mga lubid ng timon. Itinaas nila ang layag sa unahan para itulak ng hangin ang barko padalampasigan.
⁴¹ Ngunit sumadsad ito sa bunton ng buhangin. Habang di-makakilos ang unahan ng barko, nawasak naman ang hulihan dahil sa kahahampas ng mga alon.

⁴² Binalak ng mga sundalong patayin na ang mga bilanggo para walang makalangoy at makatakas.
⁴³ Ngunit gusto ng kapitan na mailigtas si Pablo kaya hinadlangan nito ang kanilang balak. Iniutos niya sa mga marunong lumangoy na maunang tumalon sa tubig at lumangoy patungo sa pampang.
⁴⁴ Ang iba nama’y pinakuha niya ng tabla o

piraso ng barko. Kaya ligtas kaming nakarating na lahat sa pampang.

Sa Malta

28 • ¹ Nang ligtas na kami, nalaman naming Malta pala ang tawag sa pulo. ² Nagpakita sa amin ang mga tagaroon ng di-karaniwang kabutihang-loob. Nagparikit sila ng apoy at pinatuloy kaming lahat dahil umuulan at maginaw.

³ Nanguha si Pablo ng mga tuyong sanga at inilagay sa apoy, ngunit may biglang lumabas na ulupong dahil sa init, at kumabit ito sa kanyang kamay. ⁴ Nang makita ng mga tagaroon ang ulupong na nakabitin sa kanyang kamay, sinabi nila sa isa’t isa: “Tiyak na ito’y mamamatay-tao. Nakaligtas nga siya sa dagat pero hindi ipinahintulot ng Katarungan na mabuhay pa siya.”
⁵ Ngunit ipinagpag lamang niya ang ahas sa apoy at hindi siya naano. ⁶ Naghintay ang mga tao na makita siyang mamaga o bigla na lamang mabuwal at mamatay. Ngunit nang matagal na silang naghihintay at wala namang kakaibang nangyayari sa kanya, nagbago sila ng isip at sinabing isa siyang diyos.

Mula Malta hanggang Roma

• ¹¹ Makaraan ang tatlong buwan, sumakay kami sa isang barko na nagpalipas din ng taglamig sa pulo. Galing sa Alejandria ang barkong ito at taglay ang sagisag ng Magkakambal. ¹² Dumaong kami sa Siracusa at tumigil doon nang tatlong araw. ¹³ Mula roo’y lumigid kami at dumating sa Regio. Kinabukasa’y bumugso ang hangin galing sa timog, at nang sumunod na araw kami dumating sa Puteoles. ¹⁴ May ilang kapatid kaming nakita roon na umimbata sa aming tumigil

• **28.1** Nagpapaalaala ang nangyari sa ahas sa pangako ni Jesus sa mga misyonero (tingnan sa Mc 16:17-18). Tingnan ang unang ginagawa ni Pablo pagdating sa pulong hindi pa nakakarinig sa Ebanghelyo: pinagagalang niya ang mga maysakit.

• 11. Pagdating sa Roma, inasikasong mabuti si Pablo. Sa halip na ibilanggo, pinahintulutan siyang manirahan sa pansariling bahay (nakatali ang kanang kamay sa kaliwang kamay ng sundalo).

sa kanila nang pitong araw. Ganito kami nakarating sa Roma.

¹⁵Nang mabalitaan ng mga kapatid na naroroon kami, sinalubong nila kami hanggang Foro de Apio at Tres Tabernas. Nang makita sila ni Pablo, nagpasalamat siya sa Diyos at lumakas ang kanyang loob. ¹⁶Pagdating namin sa Roma, pinayagan si Pablo na bumukod ng tirahan, kasama ang sundalong bantay niya.

Tinipon ni Pablo ang mga Judio sa Roma

• ¹⁷Makalipas ang tatlong araw, ipinatawag ni Pablo ang mga pinuno ng mga Judio, at nang nagkakatipon na ang mga iyon, sinabi niya: “Mga kapatid, kahit wala akong ginawa laban sa ating bayan o sa kaugalian ng ating mga ninuno, dinakip ako sa Jerusalem at ibinigay sa mga Romano. ¹⁸Palalayain na sana nila ako pagkasiyasat nila sa akin dahil wala silang nakitang dahilan para parusahan ako ng kamatayan. ¹⁹Ngunit nang tumutol ang mga Judio, napilitan akong maghabol sa Cesar, kahit na wala naman akong iharap na paratang laban sa aking bayan. ²⁰Dahil dito kaya ko hininging makita kayo at makausap: nakatanikala nga ako dahil sa pag-asa ng Israel.”

²¹At sinabi ng mga ito: “Wala kaming natatanggap na sulat mula sa Judea tungkol sa iyo, at walang sinuman sa mga kapatid na dumating ang nagbalita o nagsalita nang laban sa iyo. ²²Ngunit gusto naming marinig ang iyong iniisip, dahil alam nga naming sinasalungat ang sektang ito sa lahat ng dako.”

²³Nagtakda sila ng araw, at maraming dumating sa tinutuluyan ni Pablo. Kaya

tinalakay niya ang mga bagay-bagay mula umaga hanggang gabi. Ipinahayag niya ang Kaharian ng Diyos at sinikap silang kumbinsihin tungkol kay Jesus batay sa Batas ni Moises at sa Mga Propeta. ²⁴Nakumbinsi ang ilan sa kanyang sinabi, samantalang hindi naman naniwala ang iba. ²⁵Sa wakas, hindi sila magkasundo sa isa't isa kaya umalis sila nang sabihin ni Pablo: “Tama ang sinabi ng Espiritu Santo sa inyong mga ninuno sa pamamagitan ni Propeta Isaias:

²⁶Pumunta ka sa bayang ito at sabihin: Makinig man kayo nang makinig, hindi kayo makauunawa; tumingin man kayo nang tumingin, ngunit hindi kayo makakakita.

²⁷Sapagkat tumigas na ang puso ng bayang ito; hindi na makarinig ang kanilang mga tainga, at ipinikit na ang kanilang mga mata, at baka makakita ang kanilang mga mata, makarinig ang kanilang mga tainga, makaunawa ang kanilang puso, at magbalik-loob, at pagalingin ko sila.

²⁸Dapat din ninyong malaman na ipinadadala rin sa mga di-Judio ang pagliligtas na ito ng Diyos; at makikinig sila.” ²⁹Pagkasabi niya nito, umalis ang mga Judio at sila-sila ang nagtalu-talo.

³⁰At nanirahan si Pablo sa Roma nang dalawang buong taon sa bahay na kanyang inuupahan, at tinatanggap naman niya ang sinumang gustong makipagkita sa kanya. ³¹Ipinangaral niya ang Kaharian ng Diyos at buong katatagang itinuro ang tungkol sa Panginoong Jesu-cristo. At walang humadlang sa kanya.

• 17. Sa Roma, pinagkaabalahan niyang isaayos ang kanyang kalagayan sa mga Judio. Hindi niya gustong kilalang taksil sa sariling bansa dahil sa mga paratang at paglilitis sa kanya.

Inuulit ng unang pagkatagpo ni Pablo sa mga Judio ang ating nabasa tungkol sa unang pagpapahayag niya (tingnan sa 13:46-47). Parang buod ng aklat ito: dapat munang ipahayag sa mga Judio ang Ebanghelyo,

ngunit kung tatanggihan nila ito, hindi ito pipigil sa Salita ng Diyos na maipahayag sa iba. Dalawang taong nanatili si Pablo na tila isang bilanggo. Ito ang takda ng batas para sa pamigil na pagkapiit.

Ano ang nangyari matapos ito? Walang nabanggit si Lucas at ipinakita ng huling pahina ang pagtagumpay ng Ebanghelyo sa gitna ng mga balakid.